

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DIYARBAKIR KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No. : 06.03.2023-382
Karar Tarihi ve No. : 06.03.2023-9828
Dosya No : 72.05.9

Toplantı Yeri
Diyarbakır/ ONLINE

Batman İli, Sason İlçesi, Çayırılı Köyü, 101 ada 1 nolu parselde yer alan, mülkiyeti Maliye Hazinesi'ne ait, tapu kaydında orman vasıflı olan, herhangi bir sit alanında kalmayan, I.grup yapı olarak tescilli Havari Petrus (Komk) Manastırı'nın onarımı, güvenlik önlemlerinin alınması, tescil kaydı ve fişinin güncellenmesi ile manastırda yapılan kaçak kazılara ilişkin; Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün 18.01.2023 tarih ve 3395323 sayılı yazısı, yapı ve çevresinde güvenlik önlemlerinin alınmasının belirtildiği Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 27.01.2023 tarih ve 3431611 sayılı yazısı, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 16.02.2023 tarih ve 1898322 sayılı uzman raporu, manastırın tesciline ilişkin Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 18.12.2009 tarih ve 2771 kararı, korunma alanı sınırlarının belirlendiği Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 16.06.2015 tarih ve 3461 sayılı kararı okundu. Ekleri ve dosyasındaki bilgi, belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonunda;

Batman İli, Sason İlçesi, Çayırılı Köyü, 101 ada 1 nolu parselde yer alan, mülkiyeti Maliye Hazinesi'ne ait, tapu kaydında orman vasıflı olan, herhangi bir sit alanında kalmayan, I.grup yapı olarak tescilli Havari Petrus (Komk) Manastırı'nın tescil kaydının, belirtilen kadastral bilgileri doğrultusunda güncellenmesine ve güncellenen tescil fişinin uygun olduğuna;

-13.03.2012 tarih ve 28232 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik" gereği, ilgili Tapu Müdürlüğünce Sason İlçesi, Çayırılı Köyü, 101 ada 1 nolu parselin tapu kütüğünün beyanlar hanesine "bir kısmı, Korunması Gerekli I. (birinci) Grup Taşınmaz Kültür Varlığı ve Korunma Alanıdır" şerhinin, ifade edildiği şekilde konulmasına ve bu işleme ait bilgi-belgelerin Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmesine;

-Mevcut haliyle tehlike arz eden Havari Petrus (Komk) Manastırı ve çevresinde can ve mal güvenliğine yönelik önlemlerin ilgili idarelerce ivedilikle alınmasına, alınan güvenlik önlemlerine ilişkin hazırlanacak teknik rapor ve fotoğrafların Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmesine;

-Manastır içindeki muhtelif birçok bölümde yapılmış olan kaçak kazılarla ilgili sorumluların tespit edilerek, haklarında 2863 sayılı Kanunun 9. maddesi doğrultusunda Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına, soruşturmanın başlangıç ve sonucundan Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne bilgi verilmesine;

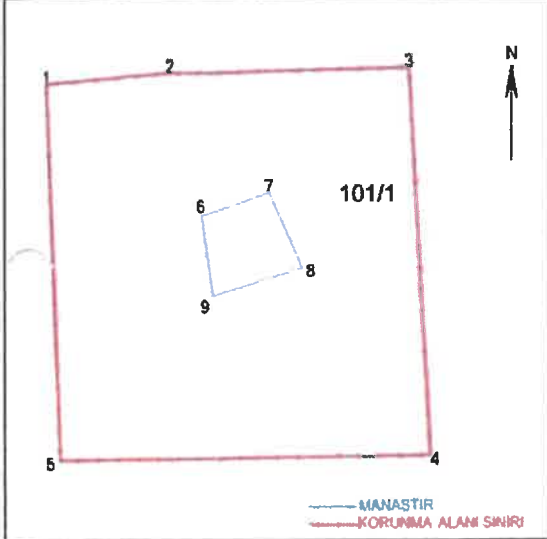
-Adli makamlardan uygun görüş alındıktan sonra, manastırdaki kaçak kazı çukurlarının ilgili müzesi denetiminde ilgili idarelerce kapatılmasına ve sonucunda hazırlanacak bilgi-belgelerin Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmesine;

-Manastırın özgün yapısına zarar veren ve yapıda tahribata neden olabilecek ahır, samanlık, depo vb. aykırı kullanımlar ile kaçak kazıların önlenmesine yönelik kolluk kuvvetlerince belirli aralıklarla kontrolünün sağlanması gerektiğine karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ (D.K.V.K.E)		ENVANTER NO:
T Ü R K İ Y E	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	ANIT	HARİTA NO:
İLİ: BATMAN	İLÇESİ: SASON	MAHALLE/MEVKİ: Çayırılı Köyü	KORUMA DERECESİ
SOKAK VE KAPI NO:	KAD.: PAFTA:	ADA: 101 PARSEİ :1	ANITSAL 1 2 3
ADI:HAVARİ PETRUS (KOMK) MANASTIRI	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI:
	YAPIM TARİHİ:	KİTABE:	VAKFIYE:

GENEL TANIM: Manastır, Sason ilçe merkezinin kuş uçuşu yaklaşık 9,5 km kuzeydoğusunda bulunan Çayırılı köyünün kuş uçuşu 1 km kuzeybatısında kalmaktadır. Yaklaşık 2000 metre rakımlı ve çevreye hâkim bir tepenin üzerinde yer almaktadır. Bir zamanlar bölgenin dini (piskoposluk) merkezi olduğu söylenen manastırdan günümüze yıkıntılarla, büyük ölçüde sağlam durumda olan kilisenin kalıntısı ulaşmıştır.

KORUNMUŞLUK DURUMU: kötü	TAŞIYICI YAPI: kötü	CEPHE DURUMU: kötü	ORTU DURUMU: kötü	İÇ YAPI DURUMU: kötü	BEZEME DURUMU: --	RUTUBET DURUMU: --
--------------------------	---------------------	--------------------	-------------------	----------------------	-------------------	--------------------

GÖZLEMLER: Korunması gerekli kültür varlığı özelliği göstermektedir.

BUGÜNKÜ SAHİBİ: Maliye Hazinesi	BAKIMINDAN SORUMLU OLAN:
---------------------------------	--------------------------

YAPILAN ONARIMLAR:

AYRINTILI TANITIM: Manastır genel olarak, ortada bir avlu boşluğunun doğu, batı ve güneyinde sıralanan tek katlı odalar ile avlunun kuzeydoğusunda bulunan kiliseden oluşmaktadır. Avluyu üç yönden saran tek katlı mekânların tamamı yıkılmıştır. Esas itibarıyla birbiriyle ilişkili kompleks yapılardan oluşan bir manastır olan yapıdan günümüze sadece kilise gelebilmiştir. Manastır kompleksinin kuzeydoğusunda bulunan kilise, doğu-batı yönde dikdörtgen planlıdır. İki bölümden oluşan kilise, batıda dikdörtgen planlı giriş bölümü (jamatun) ile doğuda yine dikdörtgen planlı naos bölümünden oluşmaktadır. Jamatun kısmı, ortada dört adet kare sütun üzerine oturan kubbe ve yanlarda tonozlarla örtülüdür. Ortadaki sütunlar sivri kemerlerle birbirine bağlanmıştır. Jamatun kısmının ortasında bulunan sütunlu alanın çevresi galeri şeklinde olup, doğu yönde ise naos bölümüne açılan kapı bulunmaktadır. Jamatundan naosa geçilen kapı sivri kemerli olup kapı kenarları geometrik bezemeli bordürlerle süslenmiştir. Naos kısmında apsis bölümü, oldukça yüksek ve geniş tutulmuş sivri kemerli bir açıklıkla ayrılmıştır. Yarım daire formunda dışa doğru çıkıntı yapan apsis oldukça büyük tutulmuştur. Apsis duvarları içten, birbirine bitişik, derin olmayan ve yuvarlak kemerli sağır nişlerle hareketlendirilmiştir. Manastırda yapılar genel olarak kırma taş ve moloz taş malzemeden inşa edilmiştir. Apsisin hemen altında, zeminde bir kriptada bulunmaktadır.

TEKNİK BİLGİLER:	ISITMA SİSTEMİ:	
	KANALİZASYON:	
	SU:	
	ELEKTRİK:	

ÖZGÜN KULLANIMI: Manastır

BUGÜNKÜ KULLANIMI: Kullanılmamakta

ÖNERİLEN KULLANIMI:

HAZIRLAYANLAR:
Ahmet DEMİR Arkeolog
Ahmet MIZRAK Sanat Tarihçisi
Hüseyin GÜLER Arkeolog

16.02.2023
KONTROL: Mehriban KARAAĞAÇLI
Bölge Kurulu

YAYIN DİZİNİ:

1-	EKLER :	
2-	RAPOR	X
3-	FOTOĞRAF	X
4-	RÖLÖVE PROJESİ	
	RESTORASYON PROJESİ	
	HARİTA	X
	KROKİ	X
	KİTABE	
	VAKFIYE	

TESCİL KARAR NO :
KARAR TARİHİ : 18.12.2022

T.C. Revizyon: Koruma Bölge Kurulunun 06.03.2023 tarih ve 9828 Sayılı Karar Eki dir.

